

Datum

2023-12-05

Vår referens

Anna Ekendahl

Utredningssekreterare

anna.ekendahl@malmo.se

Tjänsteskrivelse**Remiss om Ökat informationsflöde till brottsbekämpningen - En huvudregel (SOU 2023:69)
HVO-2023-4800****Sammanfattning**

Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden har fått möjlighet att yttra sig om utredningen Ökat informationsflöde till brottsbekämpningen – en ny huvudregel (SOU: 2023:69). Utredningen har haft i uppdrag att lämna förslag på förbättrade möjligheter till informationsutbyte mellan brottsbekämpande myndigheter och vissa andra statliga och kommunala myndigheter samt enskilda huvudmän för fristående skolor. Utredningen ger förslag på en ny lag om skyldighet att lämna uppgifter till de brottsbekämpande myndigheterna samt förändringar i annan lag så som i offentlighets- och sekretesslag (2009:400) (OSL). Lagförslagen föreslås börja gälla den 1 januari 2025.

Hälsa-, vård- och omsorgsförvaltningens synpunkter presenteras i förvaltningens förslag till yttrande. Förvaltningen ställer sig i huvudsak positiv till förslagen i remissen men framhäver vikten av att huvudmän inom socialtjänst och hälso- och sjukvård får avgöra när det inte anses lämpligt att dela uppgifter och framför allt sekretessbrytande uppgifter om enskilda.

Förslag till beslut

1. Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden godkänner förvaltningens förslag till yttrande om Ökat informationsflöde till brottsbekämpningen – en ny huvudregel (SOU: 2023:69).

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse HVON 2023-12-20 Remiss om ökat informationsflöde till brottsbekämpning
- Förvaltningens förslag till yttrande om ökat informationsflöde till brottsbekämpning

Beslutsplanering

Hälsa-, vård- och omsorgsnämndens arbetsutskott 2023-12-12

Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden 2023-12-20

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen

Ärendet

Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden har fått möjlighet att yttra sig om utredningen Ökat informationsflöde till brottsbekämpningen – en ny huvudregel (SOU: 2023:69). Utredningen ger förslag på en ny lag om skyldighet att lämna uppgifter till de brottsbekämpande myndigheterna samt förändringar i annan lag så som i offentlighets- och sekretesslag (2009:400) (OSL). Lagförslagen föreslås börja gälla den 1 januari 2025. Utredningen menar att de föreslagna uppgiftsskyldigheter kan medföra stora samhällsekonomiska besparingar inom ett flertal områden men inte bör leda till något ökat resursbehov hos kommuner och regioner.

Utredningen har haft i uppdrag att lämna förslag på förbättrade möjligheter till informationsutbyte mellan brottsbekämpande myndigheter och vissa andra statliga och kommunala myndigheter samt enskilda huvudmän för fristående skolor. Vidare fick utredningen ett uppdrag att föreslå en ny huvudregel i OSL som innebär att de aktörer som omfattas ska kunna utbyta information med brottsbekämpande myndigheter när det behövs för att förebygga och bekämpa brott. Enligt direktivet skulle huvudregeln innebära en uppgiftsskyldighet om så är möjligt. Syftet med uppdraget var att effektivisera arbetet med att förebygga och bekämpa brott genom att möjligheterna att utbyta information förbättras. Detta skulle ske i så stor utsträckning det är möjligt utan att det medför ett oproportionerligt intrång i enskildas personliga integritet.

Utredningen menar att flertalet myndigheter efterfrågar förbättrade möjligheter att dela information mellan myndigheter, både som har och inte har ett brottsbekämpande uppdrag. Utredningen visar att det inte enbart är rättsliga hinder som bidrar till att information inte delas i den utsträckning som brottsbekämpningen behöver utan att den nuvarande lagstiftningen uppfattas som svåröverskådlig och komplicerad. Därför menar utredningen att det finns en betydande okunskap och osäkerhet kring hur reglerna ska tillämpas hos myndigheter och andra aktörer som delar information med de brottsbekämpande myndigheterna.

Skyldighet att lämna uppgifter på eget initiativ som kan antas behövas i den brottsbekämpande verksamheten

Utredningen föreslår en ny lag med ett antal skyldigheter för myndigheter och vissa enskilda verksamheter att lämna information till de brottsbekämpande myndigheterna. Uppgiftsskyldigheterna bryter sekretess med stöd av 10 kap. 28 § OSL och i förekommande fall tystnadsplikt.

Den nya lagen innehåller en skyldighet för verksamheter att på eget initiativ eller efter begäran från de brottsbekämpande myndigheterna lämna uppgifter. Skyldigheten träder i kraft om uppgiften kan antas behövas i den brottsbekämpande verksamheten. Verksamheter som omfattas är statliga myndigheter, kommuner och regioner, enskilt bedrivna verksamheter inom socialtjänst och hälso- och sjukvård samt skolor med enskild huvudman. Med uppgifter avses här ett antal särskilt angivna kategorier av uppgifter som de brottsbekämpande myndigheterna kan ha behov av för att kontakta, identifiera och lokalisera enskilda personer. Ett utlämnande ska inte kräva någon mer komplicerad bedömning av informationsinnehavaren, och endast om det finns synnerliga skäl kan en innehavare av informationen avstå från att lämna ut en uppgift.

Uppgifterna som verksamheterna blir skyldiga att lämna gäller framför allt kontaktuppgifter till enskilda. I kontaktuppgifter ingår

- stadigvarande eller tillfällig adress eller var personen i övrigt vistas
- arbetsplats
- telefonnummer, e-post, IP-adress eller annan jämförbar uppgift
- ombud eller företrädare
- användarnamn eller annan jämförbar uppgift.

Ändringar i OSL för socialtjänsten och hälso- och sjukvården

Utredningen anser att det som utgångspunkt inte är lämpligt att föreslå någon generell skyldighet för hälso- och sjukvården och socialtjänsten att lämna uppgifter till brottsbekämpningen. Hälso- och sjukvården och socialtjänsten omfattas dock av uppgiftsskyldigheten för kontaktuppgifter som föreslås i den nya lagen samt en möjlighet för Säkerhetspolisen att begära ut uppgifter från hälso- och sjukvården för att förebygga, förhindra och upptäcka terrorbrott. Däremot ska uppgifter inte lämnas om det finns en sekretessbestämmelse som är tillämplig på uppgiften och det står klart att det intresse som sekretessen ska skydda har företräde framför intresset av att uppgiften lämnas ut.

Utredningen anser att socialtjänsten och hälso- och sjukvården behöver lämna uppgifter i större utsträckning till brottsbekämpande myndigheter, vilket är möjligt inom befintlig lagstiftning. För att förenkla och utöka möjligheter för socialtjänst och hälso- och sjukvård att lämna uppgifter ska förändringar göras i OSL. Utredningen tar som unga som skulle kunna vara på väg att begå en kriminell handling för första gången som exempel på uppgifter som socialtjänsten bör dela med brottsbekämpande myndigheter. Men likväl kan brottsbekämpande myndigheter ha liknande information utan att socialtjänsten har kännedom om en individ, vilket visar på att socialtjänsten också är i behov av information från andra för att kunna fullfölja sitt uppdrag.

De förändringar som föreslås i OSL rör bland annat 10 kap. 18 § om förebyggande av brott. Enligt förslaget ska det inte längre krävas en bedömning av om en uppgift kan antas bidra till att förhindra brott, utan det ska framgå att en uppgift får lämnas i syfte att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet. Vissa ord och formuleringar i bestämmelserna ska ändras för att göra bestämmelserna enklare att tillämpa.

Förändringarna ska även ske i 10 kap. 23 § OSL om misstankar om begångna brott. Kravet på brottets allvar ska ändras från misstanke om brott där straffskalan börjar på ett års fängelse till sex månaders fängelse. Uppgifter ska inte bara kunna lämnas ut vid försök till brott utan även vid förberedelse eller stämpling till brott. I de fallen ska det krävas att misstankarna avser brott där lägsta straffet enligt straffskalan för brottet är fängelse på ett år eller mer.

Utredningen menar att förslagen bara kommer få önskat genomslag om brottsbekämpningen och informationsinnehavarna utvecklar sin samverkan. En god samverkan bör bidra till en förståelse för varandras verksamheter och i förlängningen medföra att rätt uppgifter lämnas till den brottsbekämpande verksamheten.

Hälsa-, vård- och omsorgsförvaltningens synpunkter presenteras i förvaltningens förslag till yttrande. Yttrandet har fokuserat på de delar som rör hälsa-, vård- och omsorgsnämndens ansvar d.v.s. de förslag som rör socialtjänst och hälso- och sjukvård. Förvaltningen ställer sig i huvudsak positiv till förslagen i remissen men framhäver vikten av att huvudmän inom socialtjänst och hälso- och sjukvård får avgöra när det inte anses lämpligt att dela uppgifter och framför allt sekretessbrytande uppgifter om enskilda.

Ansvariga

Sergio Garay, förvaltningschef